

DEMİR DEMİRGİL (1927-1990)

ODTÜ İktisat Bölümü'nün kurulduğu yıl 1959. Türkiye'deki İktisat öğretimine önemli bir boyut ve ivme kazandıran bu girişimin gerisindeki kilit isim ise Fuat Çobanoğlu (1889-1960). Dünyada olup- biteni geniş bir açıdan kavrayan, ufku çok geniş ama kendisi çok "mütevazı" bir bilge kişi. Ne yazık ki, kurucusu olduğu birimin gelişip serpilmesini görmeğe ömrü elvermiyor. 1960'ı izleyen ve ülkede ilginç bir dönemin açıldığı 2-3 yıl Bölüm için kısa süreli iniş çıkışların yaşandığı bir süreye denk düşüyor. İşte o yıllarda askerlik görevini yeni kurulan DPT'de yapmakta olan Demir Demirgil ODTÜ'de, o zamanki adıyla Ekonomi-İstatistik Bölümü'nde ek görevli olarak İktisat dersleri vermeğe başlıyor. Bu ilişki zamanla yoğunlaşıyor, önce tam görevli öğretim üyeliği arkasından ise 1963 yılından 1967'ye kadar süren Bölüm Başkanlığı geliyor. Bu dönem, ODTÜ Ekonomi-İstatistik Bölümü'nün üç on-yılı aşan tarihi içinde kanımca en kritik olanı, ve sonraki dönemlerin çizgisini belirlemede, kadrosunu yaratmada en yoğun çalışılanıdır. Bu dönemi, Demir Demirgil'siz anlamak ve değerlendirmek bizce mümkün değildir.

Temeli bu dönemde açıklıkla belirlenen lisans ders programı ta 1980'lere kadar yürürlükte kalan akademik yapının omurgasını oluşturmuştur. Niceliksel tonları güçlü olan ama alternatif paradigmalara da açık geleneksel nitelikli bir kuramsal çerçeve, bu dönemin en belirleyici özellikleri olmuştur. Bu özellikleri içinde, en yeni ve etkin ders kitaplarının salt seçimi bile, uzun ve demokratik bir süreç izlenerek gerçekleştirilmiştir. Bu sürecin işleyip sonuçlanmasında Demir Hoca'nın katkıları (tabii büyük heyecanı ve keyfiyle birlikte) daima yönlendirici ve sonuç alıcı bir ortamı özendirme ve yaratma biçiminde olmuştur. Zaten 60'lı yılları ODTÜ'de yaşayanlar, birlikte nitelikli bir kurum yaratmanın o doyulmaz keyfini ve onurunu aynen bir Demir Demirgil gibi iliklerinde hissetmişlerdir.

Diğer yandan ODTÜ İktisat Bölümü'nün 80'li yılların başına kadar ki yapısını belirleyip sürdüren kadronun derlendiği yıllar büyük ölçüde Demirgil'in başkanlık ettiği döneme denk düşmektedir. Ne üzücüdür ki, 70'li ve 80'li yılların büyük toplumsal çalkantıları bu değerli kadronun eriyip küçülmesine ve kendini yeniden üretmede zorlanır hale gelmesine neden olmuştur. Gelecek vadeden gençlerin bulunup yönlendirilmesi, saygın kurumlarda doktoralarına devam eden nitelikli adaylarla ilişki kurulması ve bunların ODTÜ için ikna edilmesinde Demir Demirgil'in harcadığı emek-

leri, biz bugün ancak şükranla anabiliriz.

Ve tabii Demir Demirgil'in hayranlık duyulabilecek o "büyük" öğretmenlik özelliklerini mutlaka vurgulamak zorundayız. İşlenen konuya ilgi uyandırma, onu dikkatle izletme, sorunları farketme ve tartışmaya sunmada akla hayale zor gelecek yöntem, örnek ve yaklaşımları bulmadaki yaratıcılığı, sıcaklığı ve etkinliği, onun öğrencilerinin sahip olabildiği büyük bir ayrıcalık olmuştur.

Hocamızı saygı ile anıyoruz.

F.Görün

ODTÜ İktisat Bölümü Başkanı

2 Şubat 1927 de İstanbul'da doğdu. Saint Benoit Lisesi'ni bitirdikten sonra 1947 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden 1951 yılında mezun oldu. 1953 de aynı fakültede Profesör Hazım Atıf Kuyucak'ın kürsüsünde asistan olarak akademik mesleğe ilk adımını attı. Doktora çalışmalarını Enflasyon ve Az Gelişmiş Memleketler konulu tez ile sonuçlandırdıktan sonra 1956 yılında A.B.D.'ye giderek Stanford Üniversitesi'nden ayrıca bir master derecesi aldı. 1959 da kazandığı üniversite doçentliği unvanı için yazdığı tez Hızlandırma Prensipleri başlığını taşıyor.

Askerlik hizmetini 1961 yılında Devlet Planlama Teşkilatı'nda uzman olarak yapan Profesör D.Demirgil Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı hazırlayıcı gurubu içinde yer aldı. Daha sonra 1961-1967 yılları arasında ODTÜ'de öğretim üyesi ve Ekonomi-İstatistik Bölümü Başkanı olarak çalıştı.

Robert Kolej Yüksek Kısım öğretim üyeliğine 1967 yılında başlayan Demir Demirgil, bu kuruluşun 1971 yılında Boğaziçi Üniversitesi'ne dönüşmesinden sonra da bu göreve aralıksız olarak 1990 yılına kadar devam etti. 1974 yılında Profesör olan Demirgil, 1979-1982 yılları arasında B.Ü.Rektör Yardımcılığı; çeşitli dönemlerde de Ekonomi Bölümü Başkanlığı gibi birçok yönetim görevinde de bulundu. Ayrıca son 10 yıl boyunca TÜSİAD'a danışmanlık yaptı.

Profesör Dr.D.Demirgil'in doktora ve doçentlik tezleri dışındaki başlıca telif ve çevirileri:

Ekonomi Terimleri Sözlüğü, 1974

Türkiye'de Enflasyonla Savasta Başarı Kosulları (Prof.Dr.E.Alkin ile birlikte), 1986

İstikrarlı Kalkınma ve Yeniden Sanavilesme için Ekonomik Çözümler, 1989

P.A.Samuelson, İktisat, 1966

R.Heilbroner, İktisadi Sorun, 1970